

WIGILIJNE MENU, ZWYCZAJE, SYMBOLE I PRZESĄDY

Moi Drodzy!

Święta Bożego Narodzenia zbliżają się do nas dużymi krokami.

Już pora na zrobienie listy z potrawami, które będą na naszym tegorocznym wigilijnym stole, a także przygotować listę zakupów. Przed nami gotowanie barszczu, smażenie ryb, lepienie uszek i pierogów, mielenie maku, pieczenie pierników, pierniczków i ciast...

Zgodnie z polską tradycją na wigilijnym stole powinny się znaleźć wszystkie płody ziemi. Potrawy powinny być przyrządzane głównie z ziaren zbóż, maku, miodu, grzybów i ryb.

Zgodnie z tradycją na stole powinno znaleźć się dwanaście potraw. Każdą z potraw powinno się skosztować, aby zapewnić sobie szczęście przez cały rok.

Znakiem do rozpoczęcia uroczystej i świątecznej kolacji jest pojawienie się pierwszej gwiazdki na niebie.

Wigilijne menu

- **Zupy:** czerwony barszcz z uszkami, zupa grzybowa, zupa pieczarkowa, zupa rybna, zupa migdałowa, zupa owocowa.
- **Potrawy z ryb:** karp smażony panierowany, karp w galarecie, ryba po grecku, śledzie z cebulką w oleju, śledzie w śmietanie.
- **Potrawy z grzybami:** paszteciki z grzybami, kulebiak z grzybami, pierogi z kapustą i grzybami, krokiety z kapustą i grzybami.

- **Potrawy z kapustą:** duszona kiszona kapusta z dodatkiem grzybów, kapusta z grochem, pierogi z kapustą, łazanki z kapustą, kulebiak z kapustą, gołąbki.
- **Potrawy z makiem:** kluski z makiem, łazanki z makiem i bakaliami, pierogi z makiem na słodko, makówki, kutia, tradycyjny makowiec, strucla makowa.
- **Potrawy na słodko:** kompot z suszu, kompot wigilijny, pierniczki, miodowe pierniczki, kruche ciastka, keks z bakaliami.

Dodatkowo na wigilijnym stole powinny się znaleźć pieczone lub gotowane ziemniaki oraz chałka z miodem.

Większość potraw wigilijnych przygotowuje się 1-2 dni przed wieczerzą, a także w samą Wigilię i to od samego rana.

Przygotowanie wieczerzy wigilijnej jest dużym wyzwaniem dla każdej pani domu. Dlatego każda pomocna para rąk, nawet tych małych jest w tym przedświątecznym czasie nieoceniona.

Wigilijne zwyczaje i symbole

Wigilijną wieczerzę rozpoczynamy wraz z pojawieniem się pierwszej gwiazdki. Dzielimy się opłatkiem, jemy dwanaście potraw, a pod udekorowaną choinką układamy prezenty. Do portfela wrzucamy łuski karpia.... Dzień 24 grudnia, jak żaden inny, pełen jest zwyczajów, symboli i przesądów. Wigilia to bowiem jedna z najbardziej wyjątkowych i magicznych chwil w roku.

1. Puste miejsce przy stole

Tradycja nakazuje, aby przy wigilijnym stole zostawić **wolne miejsce** i przygotować dodatkowe nakrycie. Dawniej miejsce to przeznaczone było dla bliskich, którzy odeszli. Wierzono bowiem, że w wigilijny wieczór zjawiają się dusze zmarłych, przybierając postać wędrowców.

Dziś puste miejsce przeznaczone jest dla niespodziewanego gościa.

2. Choinka – zielony symbol świąt

Pierwotnie choinka była związana z pogańską tradycją ludową odwołującą się do kultu wiecznie zielonego drzewa. Swoje początki ma w Alzacji, gdzie dekorowano ją jabłkami i papierowymi ozdobami.

Do Polski bożonarodzeniowe drzewka przywędrowały na przełomie XVIII i XIX wieku. **Od wieków zielone gałęzie są symbolem życia i nadziei.**

Ozdoby choinkowe również mają swoją symbolikę, osadzoną w tradycji ludowej:

- gwiazda wieńcząca czubek choinki to symbol Gwiazdy Betlejemskiej,
- świece symbol światła Chrystusa,
- łańcuchy symbol węża i niewoli grzechu,
- jabłka symbolizowały biblijny owoc, którym kuszeni byli Adam i Ewa,
- anioły miały opiekować się domem,
- dzwonki zwiastowały dobrą nowinę.

3. Jemioła – na szczęście!

Wierzono, że jemioła powieszona nad drzwiami gwarantuje pokój, miłość i szczęście domowi. Tradycja nakazuje, aby **gałązkę jemioły powiesić także nad wigilijnym stołem**, najpóźniej przed pojawieniem się pierwszej gwiazdki.

Wigilijną jemiołę należy przechowywać cały rok, aż do następnych świąt, by działała jej magiczna moc.

Zwyczaj całowania się pod jemiołą przywędrował do nas z Anglii. Owoce jemioły traktowano jako symbol płodności. Po każdym pocałunku mężczyzna zrywał jeden owoc. Wierzono, że ten, który zerwie ostatni otrzyma dar płodności.

4. Sianko pod obrusem

Zwyczaj wkładania siana pod obrus wywodzi się z tradycji pogańskich i ówczesnego święta agrarnego (święta urodzajów). W ten symboliczny sposób proszono bogów o pomyślne plony w nadchodzącym roku.

Obecnie **sianko symbolizuje stajenkę, w której urodził się Jezus.**

5. Pierwsza gwiazdka na niebie

Zgodnie z tradycją wieczerza wigilijna rozpoczyna się wraz z pojawieniem się na niebie pierwszej gwiazdy, **symbolizującej Gwiazdę Betlejemską**, która wskazywała drogę Trzem Królom do stajenki. Jest to zwyczaj głęboko zakorzeniony w polskiej kulturze.

6. Dzielenie się opłatkiem

Opłatek jest **symbolem pojednania** i jedności chrześcijańskiej. Łamanie się opłatkiem wywodzi się ze starochrześcijańskich obrządków składania chleba ofiarnego na ołtarzach.

Dziś łamiąc się opłatkiem **wszyscy obecni składają sobie życzenia i wybaczą krzywdy i urazy**. Według obyczaju, kto przełamał się opłatkiem podczas wigilijnej wieczerzy, przez następny rok nie zazna niedostatku i będzie mieć wystarczająco dużo chleba, by móc dzielić go z innymi.

Wigilijne przesady

Wigilijne przesady swoje korzenie mają w pogańskich wierzeniach i obyczajach. Wiele z nich przetrwało do dnia dzisiejszego:

- **łuski z wigilijnego karpia** noszone w portfelu zapewniają pomyślność finansową w przyszłym roku,

- **przywłaszczenie sobie jakiegoś drobiazgu** na Dzień Wigilii gwarantuje szczęście w nowym roku. „Wigilijny łup” trzeba zwrócić,
- jednocześnie nie można pożyczać niczego własnego, bo wróży to straty przez cały rok,
- przed Wigilią należy także **uregulować wszystkie długi**, aby portfel w nadchodzącym roku nie świecił pustkami,
- aby nasze pupile były zdrowe i silne w nowym roku, należy dać im kawałek opłatka,
- nasi przodkowie wierzyli, że w wigilijną noc (dokładnie o północy) **zwierzęta mówią ludzkim głosem.**
- kiedy w Dniu Wigilii **nasz dom jako pierwszy odwiedzi mężczyzna**, wróży to szczęście dla wszystkich domowników,
- podczas wigilijnej wieczerzy należy **skosztować każdej potrawy**, aby w przyszłym roku zapewnić sobie zdrowie i dostatek,
- wierzono, że osoba, która kichnie w Wigilię będzie zdrowa cały przyszły rok.... bo przecież **„jaka Wigilia, taki cały rok!”**

Z najlepszymi życzeniami świątecznymi.

Justyna Jaskulska